
Ovidi Montllor:
de la *Nova Cançó*
a la *cançó compromesa moderna*

David Caño Cargol

Febrer 2008

Estudis literaris i tecnologies digitals

Universitat Oberta de Catalunya

ÍNDEX- APARTATS

---

0. Introducció

1. La Nova Cançó:

- 1.1 Inicis
- 1.2 Primeres actuacions
- 1.3 Crisi de creixement
- 1.4 La fractura
- 1.5 Les noves veus
- 1.6 La mort del dictador

2. L'Ovidi

- 2.1 Els primers anys
- 2.2 La ciutat
- 2.3 La cançó

3. Comèdia amb dos actes sense títol

- 3.1 La professionalització
- 3.2 L'èxit abans de la defunció de la Nova Cançó
- 3.3 Algunes consideracions

4. La cançó compromesa avui

- 4.1 Els orígens
- 4.2 Els referents
- 4.3 Arriba la popularitat
- 4.4 L'Ovidi se'n va al Palau

5. Conclusions

6. Epíleg en forma d'entrevistes

7. Bibliografia i altres fonfs d'informació

Introducció

Ovidi Montllor. De la Nova Cançó a la Cançó compromesa moderna pretén ser un breu repàs al que ha estat la cançó compromesa al nostre país en els últims cinquanta anys.

Partint de la Nova Cançó s'intentarà arribar a la Cançó compromesa actual de la mà d'Ovidi Montllor. Una figura cabdal de finals de la Nova Cançó i que ha esdevingut un referent per les noves generacions de músics crítics amb la realitat actual dels Països Catalans.

D'aquesta manera analitzarem l'origen i l'evolució de la Nova Cançó, del Rock català sorgit a principis dels 90 i de l'actual cançó compromesa moderna.

Per acabar intentarem esbrinar quins són els factors o condicionants que garanteixen la pervivència i continuïtat d'un moviment cultural de masses com el de la Cançó protesta.

I. La Nova Cançó

1.1 Inicis

La Nova Cançó va ser un dels primers moviments de cultura popular que emprà únicament la llengua catalana en una època de prohibicions i uniformitat de totes les manifestacions artístiques. Per altra banda, també caldria destacar que va ser un dels pocs fenòmens de comunicació de masses sorgit al marge del sistema cultural establert.

Per una cultura com la catalana, absolutament marginada des de 1939 en tots els mitjans de formació i comunicació social (premsa, ràdio, cinema, música, nivells educatius) la Nova Cançó es va convertir en un dels més eficaços instruments de divulgació i de sensibilització col·lectiva.

Així ho explica Miquel Porter i Moix, referint-se a una conversa amb Lluís Serrahima, a l'Antologia de la Nova Cançó¹: *"Parlàvem del problema de distanciament cultural que patia la cultura catalana. Per un costat, la cultura amb majúscules de l'Institut d'Estudis Catalans i els intel·lectuals "reconeguts". Per altra, la cultura popular, fortament castellanitzada i sense mitjans de difusió en català destinats al consum de masses"*.

I així, en un vagó de tren, és com va començar a caminar la Nova Cançó Catalana. Calia inventar una cançó moderna a partir de les fonts de la música pop llavors dominants, i que arrelés a la societat catalana. Aprofitar de forma possibilista el gran fenomen de cultura de masses que era la cançó per així apropar la llengua i la cultura catalanes a una societat que estava totalment mediatitzada i alienada per la cultura dominant castellana.

Per tant, no ens ha d'estranyar que al principi fos presentada com un moviment de resistència nacional, ja que partia d'unes reivindicacions lingüístiques i culturals i a més reclamava un esforç d'implicació activa, gairebé militant (element que es veu molt clarament a *"Ens calen cançons d'ara"*).

Podríem afirmar, doncs, que la Nova Cançó neix a partir de l'esforç d'un sector de la petita i mitjana burgesia, plenament culturalitzada, que vol recuperar la llengua pròpia i popularitzar-la més enllà de les relacions familiars i interpersonals.

Ja només faltava l'encenall, i aparegué en forma d'article a la revista *Germinàbit*: *"Ens Calen Cançons d'ara"* signat per Lluís de Serrahima i considerat el manifest fundacional de la Nova Cançó.

Aquest article era una crida a l'elaboració de cançons pròpies i actuals senzillament perquè poguessin ser cantades enmig de les places, pobles i vil·les d'arreu del país. Una concepció molt popular de la música i la cultura que definia molt bé el seu objectiu de difondre la llengua catalana a partir de la cançó que, evidentment, havia de ser concebuda des d'un punt de vista interclassista.

També hauríem de destacar que amb aquest article intenta motivar als músics tot clamant a la responsabilitat històrica, posant exemples francesos i insinuant la seva covardia al afirmar: *"tindrem por si les fem?"*

A partir d'aquí, els fets es disparen i la receptivitat popular, malgrat les circumstàncies del moment, fa que la cançó catalana torni a renéixer després de vint anys de dolors, patiments i silenci obligat.

Així doncs, els plantejaments de Miquel Porter i Lluís Serrahima van ser el detonant que li feia falta a una societat catalana que a partir dels anys 50 ja havia començat a editar els primers llibres amb la llengua pròpia i que començava a

---

¹ Vázquez Montalbán, M: *Antologia de la "Nova Cançó Catalana"*. Ediciones cultura popular. Barcelona, 1968

evidenciar la necessitat d'expressar-se lliurement amb la seva llengua i a qüestionar un sistema polític i social que ja feia més de vint anys que li havia estat imposat.

Conscient, però, de la complexitat del tema i de l'època, i per no caure en reduccionismes inútils, voldria finalitzar aquest apartat amb unes paraules de Jordi Garcia-Soler ² sobre els inicis de La Nova Cançó: *"si hi ha diverses versions per a tots els gustos i per a totes les opinions, i si totes aquestes versions, a més, estan recolzades en proves consistentes, ¿no és més lògic – i sobretot més just – dir que la Nova Cançó va sorgir de les inquietuds, les converses, sensibilitzades davant els problemes que, tant llavors com durant tot el període històric iniciat amb l'acabament de la guerra civil, tenia la cultura catalana en el seu afany lògic de desenvolupar-se amb una mínima normalitat pública? En definitiva, la Nova Cançó va sorgir de tot aquell grup de persones distintes, de procedències diverses i amb inquietuds i intencions diferents. I la Nova Cançó va ser d'aquella manera perquè totes aquelles persones, malgrat una evident diversitat d'orientacions i criteris, estaven interessades fonamentalment en uns mateixos problemes col·lectius i varen creure, amb encert, que podien contribuir a resoldre'n una bona part mitjançant la difusió de cançons catalanes noves"*.

1.2 Primeres actuacions

Però no va ser fins el 1962 que començaren a concretar-se les aspiracions i esperances de tantes persones durant els anys anteriors. Les actuacions dels *Setze Jutges* – grup que havia reunit els primers cantants de l'època – comencen a ser freqüents.

Per altra banda apareixen cantants tan diversos com Raimon, Enric Vilarasau, Salvador Escamilla, entre d'altres.

Així doncs, la Nova Cançó va prendre com a referència la màxima que assegurava que qualsevol persona, estil, intencionalitat i cançó era vàlida per tal d'arribar a la consecució del seu objectiu – que no era cap altre que popularitzar la llengua i cultura catalanes, com ja he dit.

Per tant, la Nova Cançó amb el seu afany d'esdevenir realment popular posà com a únic requisit l'ús del català.

Això no volgué dir, però, que els artistes renunciessin a la qualitat de les seves obres, com bé la història més recent ha anat demostrant. De fet, bastants cantants de l'època es van consolidar i algunes cançons del moment s'han convertit en vertaders himnes generacionals i referents per cantautors d'altres països.

Gràcies a aquest ventall d'artistes i sobretot al seguiment popular que van obtenir per part d'una societat mancada de referents artístics propis actuals, la Nova Cançó es va expandir i va superar els pronòstics més agosarats.

Seguidament, van aparèixer els primers grups musicals: com *Els 4 gats* (format per Quico Pi de la Serra) que tocaven Rock o el *Grup Estrop de Badalona*...

En definitiva, s'anà assentant un moviment cultural i artístic al voltant de la llengua catalana, que havia sorgit al marge dels mitjans d'expressió habituals i que havia arrelat entre el poble català.

Amb poc menys d'un any el *Setze Jutges* havien fet una centena de concerts i la victòria del *Se'n va anar* d'en Josep Maria Andreu i d'en Lleó Borrell i interpretada per la Salomé i en Raimon al *Festival de la Canción Mediterránea* va marcar un punt d'inflexió cap a l'ascens i la seva consolidació.

---

² Garcia-Soler, J: *La Nova Cançó*. Edicions 62. Barcelona, 1976.

Evidentment, aquesta victòria anava molt més enllà de la qualitat de la lletra i la música - que també era important - era el triomf d'una aposta, d'un moviment i en definitiva d'un sentiment que començava a esclatar arreu dels Països Catalans. I tot, gravat per les càmeres de Televisión Española.

Gràcies a l'èxit de Salomé i Raimon, es van multiplicar els concerts, recitals i actuacions per la majoria de membres de la Nova Cançó, alhora que paral·lelament van començar a aparèixer els primers obstacles burocràtics.

Amb tot, cal mencionar que, evidentment, la creació de la discogràfica *Edigsa* i la difusió que les revistes *Serra d'Or* i *Destino* – entre d'altres - van fer d'aquest moviment van tenir molt a veure en la seva expansió.

1.3 Crisi de creixement

La victòria del *Se'n va anar* va suposar la vertadera popularització de la Nova Cançó que fins aleshores havia viscut precàriament al marge dels canals de difusió comercial i pública habituals.

Però també va obligar a fer un replantejament general de la situació. Aquell moviment estructurat al voltant de la llengua però molt heterogeni i inconnex havia experimentat un enorme creixement i li calia redefinir certes coses.

Segurament, els debats i les decisions preses al sí del moviment no van ser fruit d'una anàlisi i reflexió pausada sinó de sortides endavant a partir de les circumstàncies amb què s'anaven trobant:

Per un costat, l'augment d'intèrprets i grups que cantaven en català emfatitzava més les diferents sensibilitats i opinions en el sí del moviment. Per l'altre, el debat al voltant de la professionalització – introduït per alguns crítics de forma intencionada i amb unes finalitats concretes – va provocar la primera crisi de la Nova Cançó.

Aquests crítics defensaven la necessitat d'una professionalització de la Nova Cançó lligada a la Universalització (terme que duia inherent el multilingüisme) i la comercialitat.

Aquest era un dilema complicat.

L'objectiu pel qual havia estat concebuda la Nova Cançó encara no havia estat aconseguit. De fet, aquestes eren les primeres mostres que les coses s'estaven fent bé però alhora es veia amb claredat que restava encara molta feina per fer. Calia crear la cançó d'un temps i d'un país.

No obstant, també, hi havia un gran nombre de cantants que volien obrir-se camí en el món de la cançó, que no estaven tan conscienciats nacionalment i que estaven disposats a fer petites concessions en pro de la professionalització i la possibilitat d'entrar en els cercles culturals oficials.

La radicalització de les postures va desembocar en la creació de *Concèntric Promotora*, un segell discogràfic dedicat exclusivament a la Nova Cançó.

Aquest fet va clarificar enormement les postures en el sí del moviment que com molt bé diu Jordi Garcia-Soler: “*sempre havia set un fenomen esllavissat, heterogeni i inconnex, que només per raons tàctiques es presentà amb una certa uniformitat aparent i fonamentada en una ferma actitud de resistència nacional, cívica i culturalment*”.

Paral·lelament a la dualitat editorial, aparegueren plantejaments i intencions diverses que feren posicionar als intèrprets i els conduïren a la situació de ni tan sols compartir escenari:

- al costat de *Concèntric* trobem la corrent continuista que es mostra conseqüent amb els objectius inicials de la Nova Cançó i reivindica el compromís nacional i militant.

- *Edigsa* defensa les postures revisionistes. Partidàries de les “normalitzacions” i “professionalitzacions” alhora que es mostraven disposats a incorporar noves llengües, fet que duia inherent la renúncia als principis fonamentals de la Nova Cançó.

Cal entendre aquestes postures també des d'un punt de vista possibilista i pragmàtic.

Mentre uns eren censurats per les autoritats franquistes i obviats pels canals culturals oficials (cap cantautor va ser elegit per participar en el *Festival de la Cançó de la Mediterrània* en els anys posteriors a l'èxit del 62) els altres eren promocionats i començaven a tenir notorietat pública.

Molt bé ho explica Raimon a *Canigó n.391*: “*Jo he evolucionat adaptant-me a les noves injustícies, però sempre en la mateixa direcció; no he evolucionat com antics companys de viatge*”.

Per altra banda, també es feia evident, per primera vegada, la intencionalitat ideològica de la cançó.

- Uns defensaven que s'havia d'aprofitar el fet que la Nova Cançó hagués esdevingut un fenomen cultural de masses per conscienciar i introduir un discurs cívico-social.

- Els altres, esperonats pels elements assimiladors del sistema polític-cultural de l'Estat Espanyol, propugnaven la comercialització de la Nova Cançó – fet que obligava a prescindir de certs discursos transformadors i a acceptar les condicions inherents a la indústria musical espanyola.

Fou en aquest moment embrionari de les futures grans discussions internes de la Nova Cançó quan Joan Manuel Serrat entrà a formar part dels Setze Jutges , grup integrat per Miquel Porter, Remei Margarit, Josep Maria Espinàs, Delfi Abella, Francesc Pi de la Serra, Enric Barbat, Xavier Elies, Guillermina Motta, Maria del Carme Girau, Martí Llauredó, Joan Ramón Bonet i Maria Amèlia Pedrerol. Era l'any 1966 i poc després s'incorporarien Maria del Mar Bonet, Rafel Subirachs i Lluís Llach que completaria definitivament el grup.

I en aquest 1966, enmig de les contradiccions internes que patia la Nova Cançó, tornà a sorgir la figura de Raimon. Triomfà a París i va ser lloat en diverses emissores internacionals sense renunciar a la llengua pròpia i, lluny de “professionalitzacions de caire comercial”, accentuà la càrrega crítica de les seves composicions.

Els Setze Jutges celebraren el seu cinquè aniversari amb les noves incorporacions abans citades, que serien de vital importància per la cançó. Les televisions i ràdios començaren a acceptar la realitat creixent – l'enorme popularitat de la cançó catalana - alhora que centraren les seves forces en marginar i censurar la cançó crítica i de denúncia.

1.4 La Fractura

L'any 1967 suposà el punt d'inflexió que desembocà en la fractura interna més important de la Nova Cançó i per alguns la seva fi com a moviment: Joan Manuel Serrat va anunciar que es passava al bilingüisme. En aquells moments, i cantant només en català, ja s'havia convertit en un ídol de la cançó de masses en tot l'Estat Espanyol.

Automàticament, i com a compensació, esclatà la notícia: Serrat representaria Espanya al Festival d'Eurovisió.

El desenllaç és ben conegut: Serrat demana cantar *Los Titiriteros* (cançó que ell havia presentat), l'organització tot i reconèixer que el *La, la, la* és qualitativament inferior, la veu més idònia pel tipus de festival. Llavors, Joan Manuel es treu

de la màniga la seva negativa a cantar si no és en català (exigència que no reivindicava amb *Los Títeres*) i al final és substituït per la cantant Madrilenya Massiel, que guanyà.

S'inicia, aleshores un període d'absoluta prohibició de la difusió de l'obra de Serrat que durà ben poc i que acabà el Març de 1974 amb un ampli recital a TVE perfectament esbombat amb grans falques publicitàries.

L'aposta pel bilingüisme de Serrat, però, va obrir la porta a altres membres que encara eren considerats integrants de la Nova Cançó i que van seguir-lo en la seva aposta per integrar-se al sistema i engranatge cultural dominat. Així doncs, Guillermina Motta, Núria Feliu, Santiago Ausó, Falsterbo-3 entre d'altres incorporaren cançons en llengua castellana en el seu repertori.

Just després de l'afer Serrat, Raimon i Quico Pi de la Serra enunciaren que trencaven relacions amb *Edigsa* tot afirmant que per ells la Nova Cançó era quelcom més que cantar en català.

D'aquesta manera, alguns diuen que va acabar la Nova Cançó com a moviment unitari i altres que es va reafirmar en els seus principis i va clarificar una situació incòmoda que feia massa temps que durava.

Sens dubte, allò que es féu més evident va ser que mentre la reivindicació exclusivament lingüística i cultural – sobretot aquella que anava embolcallada d'un fort compromís social – era silenciada i refusada. La cançó catalana comercial i bilingüe era acceptada, sostinguda i potenciada des de l'engrenatge dels *mass media* del nostre país i, en general, de l'Estat Espanyol.

Per altra banda, aquest trencament va ajudar a assentar les bases del que seria a partir d'ara la Nova Cançó, alhora que permetia valorar quin era el sector de la societat civil catalana més compromès i que compartia objectius i projecte comuns.

Així doncs, i per primera vegada, s'anunciaren les línies directrius de la Nova Cançó: un moviment artístic-cultural que volia desenvolupar-se al marge de les estructures industrials comercials i que tenia una clara intencionalitat lingüística, cultural i ideològica.

Conscient de la marginació que seria aplicada des dels mitjans de comunicació de masses, optà per reafirmar-se i consolidar-se com un moviment de base per a la promoció de la cultura popular.

Llavors, Raimon cantà Espriu: *“Ens mantindrem fidels per sempre més al servei d'aquest poble”* i aquesta afirmació va prendre un caire de segon manifest per la Nova Cançó.

Des d'aquell moment, els dos grups iniciaren camins diferenciats:

Els intèrprets que optaren pel bilingüisme van deixar de ser considerats membres de la Nova Cançó i, paral·lelament, aparegueren nous cantautors, grups i intèrprets ben diferents entre ells que diversificaren els gèneres cantats en català: Ovidi Montllor, La Trinca, Al Tall, Ramón Muntaner, Guillem d'Efak, Joan Isaac, Pau Riba, Jaume Sisa, Celdoni fonoll, el Grup de folk, entre d'altres.

1.5 Les noves veus

D'aquesta diversitat en sorgiren dues tendències diferenciades:

- Els qui sense plantejaments ideològics precisos van optar pel monolingüisme com a forma d'expressió, tot entenent la cançó com un objecte de consum i, per tant, no s'automarginaren del sistema cultural establert.

- Els qui partint d'uns plantejaments ideològics fermes, entengueren la cançó com un element artístic al servei d'una intencionalitat concreta i van prendre, en conseqüència, una postura radical envers els *mass media*.

Les dues tendències, però, optaren pel català i aquest fet ja fou considerat com un element valuós i de clar posicionament.

Aquesta expansió demostra que la Nova Cançó, lluny d'intentar sobreviure, va seguir convertint-se en un veritable mitjà de comunicació de masses tot incorporant nous artistes que tindrien un paper cabdal.

El Grup de Folk és un dels màxims exponents d'aquest canvi generacional. Amb gairebé una trentena d'integrants abandonaren les influències de la Cançó Francesa per introduir el Folk de Bob Dylan o Joan Baez.

Però allò que més els diferenciava d'aquests cantautors mencionats, era que ells rebutjaven el seu caràcter petitburgès, era la voluntat explícita de fer participar el públic. Volien que el públic fes seves les cançons i les utilitzés com a vehicle d'expressió.

Aviat van adonar-se que sovint la gent anava als seus concerts a cantar i passar-s'ho bé, però llavors es mostrava passiva en la seva vida quotidiana. Aquest desencís, tot i els seus intents de denunciar aquesta situació a través de manifestos, va contribuir en bona mesura a la desintegració del grup.

Amb tot, van influir decisivament en la posterior creació de molts grups que, seguint el seu exemple, feren servir la música com una eina lúdica i reivindicativa.

Un altre grup provinent d'aquestes noves fornades i que va aconseguir assolir cotes molt altes de popularitat va ser la Trinca. Aquest fou un conjunt musical satíric que, amb un llenguatge molt viu, va elaborar vertaderes cròniques socials de l'època. Amb ells, s'eixamplava encara més el ventall temàtic i estilístic de la cançó catalana, trencant els arguments d'aquells qui la volien reduir a la cançó protesta on Ovidi Montllor ja havia esdevingut un referent.

1.6 La mort del dictador

La mort del dictador suposà una revifalla, un impuls i una bona dosi d'energia i esperança per a tots aquells que tant havien anhelat uns processos democratitzadors que els permetessin esdevenir vertaderament lliures. I, per tant, la Nova Cançó no podia quedar-ne al marge .

Així doncs, en aquests anys, la cançó catalana es vincula a totes les lluites unitàries de la catalanitat democràtica.

Mai fins aleshores, s'havia vist tan a prop la possibilitat de canvi. Calia que tots els sectors s'hi impliquessin en la mesura que els fos possible i amb tota la seva intensitat.

La Nova Cançó es presentà de forma oberta i sense embuts (ja no calia fer tants esforços per enganyar la censura) com un agent que treballava decididament per la reconstrucció nacional dels Països Catalans. D'aquesta manera assolí una càrrega ideològica important, basada en la lluita antifranquista i pels drets democràtics.

Per altra banda, cal destacar la qualitat dels i les intèrprets de l'època que havien assolit cert reconeixement internacional i havien esdevingut un referent per la cançó d'altres nacions com la Basca i la Gallega.

En els últims anys del franquisme, doncs, tenim una Nova Cançó que ha esdevingut un moviment més o menys unitari, que ha sabut convertir-se en un referent de masses i ha fet de la defensa de la cultura catalana i del compromís polític la seva màxima font d'expressió i comunicació.

Aconseguit el primer objectiu de popularitzar la llengua catalana com a eina d'expressió, veiem que en aquell moment la Nova Cançó representava quelcom més que cantar en aquesta llengua.

I els que ho feien però restaven al marge del compromís polític, i a més establien contactes amb el sistema político-cultural espanyols, eren considerats "heretges".

En aquells moments, quedava poc lloc pel matís. La maquinària d'estat espanyola va adoptar una actitud defensiva vers el moviment de reivindicació catalana i negava, silenciava o censurava tant com podia aquells qui posaven en dubte l'esquema socio-polític espanyol i defensaven l'existència d'una altra realitat política anomenada Països Catalans.

Cada vegada es veia de forma més clara que la dictadura no aguantaria i la democràcia no es faria esperar.

Conscient, o no, de la velocitat en què es produïrien els fets i de la difícil situació amb què es trobaria la Nova Cançó un cop entrada l'anomenada transició democràtica, Jordi Garcia-Soler conclou el seu llibre *La Nova Cançó*³ amb una sentència que sembla una premonició: *"La Nova Cançó és ja una realitat incontrovertible i que no pot ésser reduïda al silenci per res ni per ningú, puix que en realitat és la veu de tot un poble la que s'hi expressa. Testimoni canviant i viu del nostre esdevenidor ciutadà canviant i viu, fenomen artístic de gran transcendència i moviment cultural d'inqüestionable repercussió popular, la Nova Cançó constitueix un dels aspectes més interessants de tota la nostra vida artística, cívica, cultural, política i social. I ho continuarà essent sempre que els seus representants més caracteritzats es mantinguin fidels a aquells mínims principis fonamentals que ara poc més de quinze anys van ésser el motiu d'aquelles primeres "Noves Cançons" les quals, a la manera de "cròniques tendres i iròniques de la realitat que vivim" van decidir de llançar obertament al vent uns quants homes i dones plens d'il·lusió i esperança"*

2. L'Ovidi Montllor

2.1. Els primers anys

Ovidi Montllor i Mengual va néixer el 1942 a Alcoi. Només tres anys després que hagués acabat la guerra en què el seu pare va lluitar a la "zona Roja".

Fill de pares anarquistes, l'Ovidi va conèixer des de ben petit això que alguns en deien la classe obrera.

"Sempre em faig creus del que han hagut de passar els nostres pares" havia repetit més d'una vegada. I és que mai va amagar la profunda admiració que sentia per aquella generació que havia patit una guerra i que, com a perdedors, havien hagut de resituar-se i treballar un munt d'hores, després d'haver llençat la joventut, per poder tirar endavant una família en un lloc ben poc esperançador.

---

³ Garcia-Soler, J: *La Nova Cançó*. Edicions 62. Barcelona, 1976.

“Em començà a ballar pel cap per què els meus pares no podien menjar bé i els rics sí” havia dit també parlant de la seva infància. I és que més d’una vegada els havia sentit tragar per la casa i després enllitar-se sense sopar.

Els seus pares van ser una influència bàsica per ell i van determinar en bona mesura la seva manera de ser i pensar. A més, lluny del que pugui semblar, l’Ovidi sempre va tenir un bon record de la seva infància i del seu poble.

I entre amics, ponts, barrancs i el passeig de la Ribera amb tot l’aroma d’Alcoi va anar creixent.

D’aquell temps ens quedarà sempre la magnífica *Escola de ribera* amb el seu vàter al fons, el crist de fusta i els pupitres bruts. Capellans vells, mestres severos que feien tard, amics-enemics i, en definitiva, una ensenyança com una jugada perfecta.

I *la Teresa*, el seu contrapunt enyorat i romàntic.

La mestra de la república que s’havia tornat boja per culpa d’un bombardeig. Lluny de regles i punys tancats ella els portava a solars apartats i els hi parlava dels reis i de l’amor, tot donant-los lliçons d’anatomia. Una cançó d’amor a ritme de vals i embolcallada pels cants de la república.

El pas pels Salesians no el va marcar gaire, només els partits de futbol rememorant el Barça de les cinc copes i un parell de noms: René Castelló i José Maria Mir, el director.

Aquest Salesià va establir una bona relació amb l’Ovidi gràcies a les múltiples converses que van tenir per intentar controlar la rebel·lia d’aquell noi que es negava a rebre la comunió, a confessar-se... finalment fins i tot li va proposar ingressar al seminari a Barcelona.

Però ell ja n’estava tip de capellans, així que es va posar a treballar.

Amb dotze anys i mig, i essent el més gran de tots els germans, li va tocar prendre la responsabilitat d’ajudar a la família.

Era l’any 1954 i això no li va pas suposar un pas dramàtic. Va optar pels radiadors i va ser el primer treball dels trenta-sis que ell mateix va tenir la paciència d’ordenar alfabèticament un dia.

De seguida, però va deixar els radiadors per entrar a la fàbrica del pare: Seria teixidor.

D’aquesta manera, l’Ovidi va entrar al món dels obrers: dels seus gestos, de les històries, de les converses al bar i del sou escàs.

I avançaren els anys imparables entre companys de fàbrica i un petit grup de nois amb inquietuds artístiques que es trobaven en una nau desordenada i que feien servir d’estudi on passaven les tardes entre projecció, representació i exposició. D’aquell temps en quedaria l’amistat amb L’Antoni Miró.

Divuit anys, els primers amors dins una maleta i cap a Barcelona.

2.2. La Ciutat

L’Ovidi quan va arribar a Barcelona poc s’imaginava que cantaria aquell *Si mai de tu he d’allunyar-me...* de fet ell només desitjava, com havia somiat amb tots els seus amics, fer teatre i sortir als diaris.

Primer, convidat per uns oncles i després, instal·lat definitivament, va consolidar la seva vocació d’actor i va anar introduint-se en la literatura, la política i el teatre a partir de llargues passejades i converses infinites. Tot això quan acabava la seva jornada laboral, és clar, que ell no podia pas permetre’s dedicar-se a la seva vocació.

Un temps que li va permetre prendre consciència i que vindria a ser l’origen de l’Ovidi adult.

El 1961, però, i per circumstàncies diverses, ha de tornar a Alcoi. Allí començarà a fer teatre, es retrobarà amb l'Adela Abad i tindran la seva primera filla: l'Helena Montllor i Abad.

Aquesta nova situació l'imposava haver de treballar moltes més hores, divuit, per ser exactes. Al matí treballava de peixater, a la tarda de perruquer de senyores – ofici que havia après a Barcelona – i a la nit en un bar. I encara li sobrava temps per anar a la Cassola, com recordava més tard en alguna de les moltes entrevistes que li feren...

El 1964, li va tocar fer el servei militar a Mallorca, allà despertaria definitivament la seva afició per escriure. I entre poemes als companys i obres de teatre esbojarrades va passar l'any i va continuar la lluita.

Però les coses mai li acabaven d'anar bé del tot, així que, amb 23 anys, l'Adela i l'Helena, una maleta de fusta i 500 pessetes torna a plantar-se a Barcelona.

Quan ell arribà a la ciutat comtal, ja feia sis anys de la publicació de l'article de Lluís Seharrima. La Nova Cançó començava a donar-se a conèixer i els *Setze Jutges* ja actuaven més o menys assíduament.

L'Ovidi va aconseguir una feina de cambrer al Ritz i al cap de poc temps va conèixer a l'Àngel Carmona, persona que l'introduiria en els cercles del teatre independent.

A la *Pipironda* va fer les seves primeres passes com a actor i va conèixer a figures tan representatives com els germans Luchetti, Paco Candel, Fabià Puigcerver, Montserrat Roig o Ventura Pons.

D'aquesta manera, va anar aprenent, perfeccionant-se i sobretot va establir una gran amistat amb els Luchetti que es van convertir en la seva segona família.

I, de mica en mica, l'Ovidi va anar actuant amb més freqüència, fent-se més conegut i arribarien les primeres crítiques, que sempre foren positives. Tot i això, mai no perdé el seu gust per la poesia, ni per escriure i sovint se'l podia veure "embrutant" papers.

2.3. La Cançó

Era l'any en què Raimon féu el primer Olympia, el de la primavera a Praga o el del Maig Francès i l'Ovidi va sortir a l'escenari per "*puta casualitat*" - com li agradava explicar-ho -.

A l'any 1968 la Nova Cançó ja feia anys que caminava, els Setze Jutges havien tingut temps de dissoldre's i planava la polèmica amb la "bomba" Serrat.

L'Ovidi havia après a tocar la guitarra tot veient cantar la Guillermina Motta, en Pi de la Serra i el Guillem d'Efak a la Cova del Drac. De fet, *La Samarreta*, la va escriure tornant del primer recital de Cançó a Gràcia. Sempre amb paperots a les butxaques, diguem que li va sortir una bona declaració de principis.

Però tornem al CICF on l'Ovidi actor assajava. Allà s'hi convocà *El concurs de cançó universitària* i ell va ser literalment empès cap a l'escenari pels seus companys del teatre.

Va cantar sis o set temes: *La samarreta, el Pare Ubú...* com podem veure la denúncia hi era ben present... I va guanyar.

Va rebre el premi de la crítica mentre el jurat argumentava que tenia categoria suficient com per actuar sol i no haver de presentar-se en un festival com aquell.

Així s'iniciava la seva carrera musical.

La Montserrat Roig li va presentar els germans Batiste i de la seva mà va compartir experiències amb Jaume Arnella, Xesco Boix, Pau Riba – no oblidem que aquests van ser els fundadors del Grup de Folk -. Jaume Sisa, però, aviat va adonar-se que aquell no era l'espai en què es sentia més còmode. Ell estava més influenciat per la Cançó francesa: per Brassens, Farré i Jacques Brel (no podem oblidar que *El meu poble Alcoi* duu la música de *Le plat pays*) i també per les cançons de segar i batre que escoltava de menut i per Raimon i Pi de la Serra, i també per aquell disc de Fernán Gómez que li va obrir els ulls i pels poetes catalans, és clar.

Després d'unes quantes actuacions i algun flirt amb el *Grup de Folk* va arribar el moment en què Manuel Vázquez Montalbán va batejar com el "Clan Sinatra". Un seguit d'actuacions i gires que tingueren com a protagonistes Raimon, Pi de la Serra i Ovidi Montllor.

Tot havia estat molt ràpid, el març havia fet la primera actuació i el 30 de novembre feia el primer Palau amb el Clan.

El repertori seguia essent contundent:

- 1- La samarreta
- 2- El Pare Ubú
- 3- La Cançó de les balances
- 4- La fàbrica Paulac
- 5- La ciència i el refredat
- 6- La Fera ferotge (que només d'anunciar-la, la gent ja aplaudia)
- 7- I la Cançó del llaurador amb tota la profunditat de la seva veu (sense instrumentació) i la terra.

Aviat van arribar els EP. El primer contenia quatre cançons i era editat per la nova discografia de Raimon i Pi de la Serra després que haguessin deixat *Edigsa* per la polèmica del bilingüisme.

Del segon, ja amb el Toti Soler, Joan Fuster hi deixà escrit:

"Hi ha molta passió, i potser passió d'ira, en les cançons que canta l'Ovidi Montllor. D'entrada, ni tan sols ho sembla: diríeu que tot comença i que tot acaba amb un simple joc de sarcasmes, de vegades tènue, i sovint fred. Però l'aparença no enganya. Ho advertim de seguida: darrera cada paraula, en l'arrel de cada inflexió de veu, sota el gir burlesc dels temes, hi endevinem sempre una ràbia profunda i esmolada"

D'aquesta època també són *l'Homenatge a Teresa i l'Escola de la Ribera* – abans citats – *La història d'un amic*, *La cançó d'amor* o la contundent i gràfica *El Desesperat*.

Un xic pobre sóc.

...

Em manca un pis.

No puc donar un pas

*Tinc que moure un plet
si vull menjar un plat
...
Mon pare em diu foll
en comptes de fill.
I tinc tanta fam
que em menjaré el fem.
Tot això, jo crec,
que ho apanya un crac!
No m'espere més,
agafe un trabuc
i em foto a fer el ruc
per allà on puc.
Trec, trac, truc.*

I entre coneixences, actuacions i bona conversa se li va anar obrint el món. Va fer els primers concerts a l'estranger, París, Madrid, Alemanya i, fins i tot, va tenir temps de negar-se a actuar en algun festival per l'ús que se'n feia de l'etiqueta "Folklorista".

L'Ovidi, igual que el Pi de la Serra, va signar el manifest del Festival de Burg Waldeck reivindicant la cançó protesta o social i allunyant-se de les tendències regionalistes o folklòriques que volien atribuir-los.

Però – i com ja he explicat – la Nova Cançó no participava dins els circuits culturals oficials ni tenia una indústria prou forta com per permetre la professionalització sense haver de traïr els principis ideològics propis. Per tant, l'Ovidi combinava tot tipus de feines amb els recitals. Alguns de tan importants - i que han assolit vertaderes cotes de significació per la història d'aquest nostre país - com *La Universitat Catalana d'Estiu* o *Les sis hores de Canet de Mar*.

I va arribar el Palau de la Música Catalana. Aquell 27 de novembre va significar la gran consolidació d'Ovidi Montllor. Els diaris despertaven plens d'elogis, "*gran revelación, magnífico...*"

Llavors començaren les preguntes: Teatre o Cançó? Ets un actor que canta? I sempre contestava el mateix: *Vull viure tranquil de la meva feina sense haver de passar tràngols. Si hagués pogut viure de la cançó no hauria fet teatre ni cinema*"

Li rebentava que li diguessin que era polifacètic, no era un actor cantat. Només volia interpretar per oferir més possibilitats a la cançó: Paraules, música i gestos.

I més cançons i cançons, polititzades, amb el compromís cap a un país i una classe.

El 1972 publicà *Un entre tants*, una clara referència a Vicent Andrés Estellés, i el dedicà als seus pares – molt presents al llarg de tota la seva vida -. La portada era d'en Perich i hi trobem cançons com *El diluvi*, *Sí senyor* o la utòpica *Perquè vull*.

El Diluvi:

I més senyora i més.
Vostè d'això no en sap res.
No és jove i té molts diners.

Sí senyor:

Sí senyor!
Re-sí senyor!
Recontra-sí senyor!
No es preocupe senyor!
Vostè és un senyor!
No em fa mal el senyor!
Endavant, senyor!
Visca el senyor!
Vostè és l'amo, senyor!
A les ordres, senyor!
Sí senyor!
Està content, senyor?
Puc marxar, ja, senyor?
Gràcies, senyor!
Gràcies, senyor!
Gràcies, senyor!

Perquè vull:

Tot era meravella, perquè vull!
Perquè estic fart de fàstics!
Tot era de tothom, perquè vull!
Perquè tot és de tots!
Acabe la cançó perquè vull!
Tot comença en tu mateix.

Durant aquell any la feina va ser frenètica. Més de 170 concerts i prou temps com per preparar el següent disc. L'Ovidi estava radiant, les possibilitats semblaven il·limitades i tancà l'any amb l'espectacle "Farsa, cançó i poesia" al Teatre Principal de València.

El 1973, publicà *Crònica d'un temps*, un disc fruit de la col·laboració amb Xavier Batllés, Víctor Ammann i Juan Soriano i que duu una forta càrrega de crítica social, sempre embolcallat per la quotidianitat, com li agradava fer les cançons a l'Ovidi. Hi trobem temes tan importants com *Als pares amb tota la impotència*, *Carta a casa* – on descriu l'exili llarg i cruel –, *Els banyetes* – com una premonició del que esdevindria en un futur no molt llunyà –, *Crònica d'un temps*, *Ais!* amb clares referències a Estellés o *Serà un dia que durarà anys* – un altre cant a l'esperança.

Als pares amb tota la impotència:

Lluitant en temps de guerra.

Preparant-nos un món

preciós i sense odís.

Treballant sense repòs.

Humiliats i vençuts.

Malalts de cos i d'ànima.

Esperant els seus fills.

O dels néts.

O quan siga.

Poqueta cosa és...

I es moriran sense ella.

L'hortet, el rierol...

Quina vida més bestia!.

La Crònica d'un temps:

Una mort sense accident

...

Amb un poquet de plom
que va entrar per l'esquena

...

I ella ha palpat el buit del llit,

Tan gran, de casa, i ha dit:

Alça't. Ja és l'hora.

Hi ha un cartell a una obra.

La tinta és tendra i negra:

"se admite personal".

Ais:

Ai !

De bo, no res !

De mal, cabassos !

De feina, plens.

De béns, escassos.

Ai !

Volguts per molts
que volen guanyys.

Serem la clau
que els obre els
panyys.

Els banyetes:

El dimoni és molt ric
i ens tractarà d'amic.

Això és un vici antic
per a ells treure'n profit.

S'apareixen en mil formes,
gasten mil paraules
per veure si et guanyen.

Ens prometen millor vida
plaer sense mida,
llibertat... pansida. Punyetes !

Serà un dia que durarà anys:

Serà blava i tranquil·la la mar.

Serà verda i espessa la vall.

Serà gran i dolça la muntanya.

Serà un dia que durarà anys.

Gent de mar, de rius i de muntanyes,

Tindran tot. I es parlarà de vida.

Les ciutats seran rius plens de gent.

Floriran flors i cants i alegries.

Floriran crits i cors i paraules.

En el dia que durarà anys,

braços lliures i boques i mans.

Aquell 1974 encara fou millor que l'any anterior. Actuacions a Barcelona, València Suïssa i Portugal. Tornà a Canet, per tercer any consecutiu, i juntament amb La Trinca, Toti Soler, Arrels, Pi de la Serra, Pau Riba i Pere Tàpies aconseguiren aplegar més de 5000 persones.

Les coses rutllaven, tot i que encara no podia guanyar-se la vida amb la música, la Nova Cançó estava en un bon moment, es començaven a respirar aires de canvi, el dictador s'estava morint i els fruits de tant treball estaven arribant.

3. Comèdia amb dos actes sense títol

1971. Nit. Hivern. Sopar després d'una actuació a benefici de...

Els. - Què fariem sense vosaltres?

Acte segon

1983. Nit. Canet. Sol a casa.

Jo. - GOVERNAR!

Ovidi Montllor a Comèdia amb dos actes sense títol

3.1. La professionalització

Els recitals que feia l'Ovidi, set o vuit al mes (tot i que a l'estiu es multiplicaven força) no li donaven per viure. No es negava a tocar enlloc i buscava la professionalització, però no a base de renúncies sinó de treball, de qualitat, que és com sempre li havia ensenyat el seu pare.

Ell veia la professionalització com a sinònim de maduració i, per tant, volia aconseguir-la.

I arribà a Alcoi. Per alguns, un abans i un després en la producció musical d'Ovidi. Un tribut al seu poble acompanyat per Toti Soler – de qui ja no es separaria més – i dedicat a la classes més populars i humils amb qui havia crescut.

Versos propis, combinats amb poemes de Pere Quart, Espriu i Estellés i una coberta- capsa dissenyada pel seu amic de l'adolescència Toni Miró.

A Alcoi trobem cançons com *Les meves vacances*, *Va com va*, *Món divertit* i *Tot explota pel cap o per la pota* vertaders himnes intergeneracionals a més de la meravellosa interpretació de *l'Assaig de Càntic al temple*, *Corrandes d'Exili* i *Els Amants*.

Precisament, Estellés, parlant de l'interpretació de l'Ovidi digué: *He estat a punt de qualificar-lo de lladre. Se m'ha apropiat, se m'ha engolit, literalment, el poema: se l'ha endut per sempre. Li done les gràcies. ..*

Però en aquest disc, lluny d'abandonar la denúncia social, colpeja amb més força i mostra una alta capacitat d'interpretar i anticipar la realitat.

A més, es planteja un nou objectiu: la difusió (i valoració) de la cultura catalana a partir de la interpretació d'alguns poemes dels grans poetes nacionals.

Les meves vacances (un vertader testament en vida):

Seré més jove
i tornaré a estimar
a cada instant.
Ai les xiquetes!
Ai les donetes!
Ai quines joies!
I si per cas,
jo no crec pas,
encara dura
la vida dura,
doncs altre colp
de part dels bons,
fins a la mort!
Segurament com sempre passa
Els hi diran que són dolents
Que són dolents.
Però llavors,
no em moriré.
FARÉ VACANCES

Món divertit (amb clares referències als jocs amb els seus germans):

Tot aquest món
ja és ben divertit.
Ja no es diu amo
ni criat
Ara les coses
han canviat,
i això es diu
amb altres paraules.
Es diu gerent o "jefe"
o empresari o "dire"
o el que vulgueu dir.
El fet és el mateix.
i els fotuts els mateixos.
Tot aquest món
ja és ben divertit.
Tan divertit...

Tan divertit...

Tan divertit...

que acabarà amb plors.

Va com va (cançó d'autoafirmació de classe):

Si jo no tinc per mi, si tu no en tens mai prou.

Va com va.

I ets tu qui reps de mi, jo de tu cobre un sou.

Va com va.

Si jo ja m'he cansat d'anar vivint dient

el va com va,

pensa que sols diré fins que més no podré:

Va com vull. Com volem.

Tot explota pel cap o per la pota (vertader himne per les generacions actuals):

Conscients de l'explotació,

no hi haurà més solució

que aprofitar l'ocasió.

I allò que es diu, amb passió.

Fer valer nostra raó,

perquè...

ja no ens alimenten molles.

Ja volem el pa sencer.

Vostra raó es va desfent.

La nostra és força creixent.

Les molles volen al vent.

És indubtable que el Toti Soler va tenir un paper protagonista en la maduració de l'Ovidi. Junts es complementaven, i el respecte mutu que sentien l'un per l'altre per força havia de revertir en una millora qualitativa.

Havien connectat, i d'aquella amistat, ens queda els record de tantes actuacions, fotografies, vinils o cd's, i els vídeos on es demostra la fusió entre els dits àgils del Toti i l'expressivitat gestual de la veu de l'Ovidi.

Continuaren els concerts arreu del país i a l'estranger.

Els clavells florint a Portugal i l'Ovidi que hi va ser convidat afirmava amb serenor que les cançons no fan la revolució però hi ajuden.

Però als Països Catalans encara no naixien flors, i tot hi que el dictador es pansia, la censura i la Comisaría General de Investigación Social seguien fermes en la persecució dels cantants subversius que deien que ajudaven a finançar activitats contra el règim. I en aquestes llistes no hi podien faltar mai Raimon, Lluís Llach, Quico Pi de la Serra o Ovidi Montllor.

I el 1975 no podia ser millor: Franco moria i ell triomfava a Alcoi, València, Madrid, havia tornat al Palau de la Música, i va fer el seu primer Olympia. A més de gravar el magnífic *Salvat-Papasseit per Ovidi Montllor* amb colors de Guinovart.

I va estrenar l'espectacle *Joan Salvat-Papasseit 1894-1924* al Poliorama de Barcelona. Un enorme esforç de recuperació dels poetes nacionals alhora que no es limitava a llegir textos sinó que interpretava. El públic, poc acostumat a un format i una gosadia semblants, el va acollir amb satisfacció i va fer que hagués de prorrogar-lo tres dies més.

Llavors, i com no podia ser de cap altra manera, van començar els comentaris i temptacions. Que si cantés en castellà tindria més públic, que llàstima que no escrigués i interpretés en castellà... res que no s'haguessin trobat altres cantants de la Nova Cançó anteriorment.

Ja ho hem comentat, les tàctiques d'absorció del sistema político-cultural espanyol...

Però ell sempre responia el mateix, que si volgués un idioma majoritari aprendria el Xinès que l'entenen 800 milions de persones.

Aquests senyors i senyores encara no havien entès que la Nova Cançó era quelcom més que un idioma, era l'expressió d'un país, una necessitat, un anhel.

I van arribar dos moments importants:

- 1- L'Actuació novament al Palau. Però aquesta vegada amb una sèrie d'irregularitats amb tuf de col·laboracionisme que van indignar a l'Ovidi i al públic. D'aquesta manera s'evidenciava cap a on podien tendir les coses en un futur immediat. I és que l'Ovidi començava a molestar: les seves lletres ja no eren tan aplaudides per alguns sectors sinó que se'l començava a titllar de demagògic i "teatrero".
- 2- L'actuació a Canet: amb una organització desbordada pels més de 30000 assistents i el Cant dels Segadors interpretat per Rafael Subirachs per primera vegada de forma pública des de feia molts anys.

Estem en els anys de la clarificació de la Nova Cançó, amb els bilingüistes expulsats, i de més fort compromís social i cultural davant els indicis que la democràcia no podia trigar a arribar.

Llavors, clarivent com sempre, l'Ovidi afirmava: "*És fonamental que comencem a pensar quin serà el paper que haurem de jugar en el moment de les llibertats democràtiques*"

I aquesta frase enllaça amb la fi del primer capítol i amb les paraules de Jordi Garcia-Soler.

En síntesi, la Nova Cançó s'havia convertit en un fenomen de masses, però calia pensar quin havia de ser el seu paper en el nou escenari que començava a entreveure's.

3.2 L'èxit abans de la defunció de la Nova Cançó

L'any 1976 el Festival de Canet va aplegar 60000 persones i va coincidir amb la Marxa per les llibertats.

Aquest acte és al Pla d'en Sala i és reconegut com el moment més àlgid de la Nova Cançó i culminació de totes les seves aspiracions.

Aquesta afirmació només tindria sentit si entenem que l'objectiu d'aquest moviment havia de ser la popularització de la Cançó Catalana o únicament la lluita antifranquista.

Amb Franco enterrat, les primeres eleccions "democràtiques" no es farien esperar.

Però si entenem a la Nova Cançó com un moviment artístic-cultural que tenia per objectiu l'agitació política i la lluita per les llibertats democràtiques, llavors hem d'afirmar que encara els quedava molt camp per córrer. Molta feina a fer.

Però no ens avancem.

L'any següent, aquell en què Ovidi Montllor edità el disc *De Manars i Garrotades*, a Canet es reuniren 40000 persones sota la pluja i el 1978 en congregaren 50000.

I arriba la democràcia, aquella a qui l'Ovidi li havia dedicat *Encara nois, encara* o *Una de por*.

Encara nois, encara:

No rigues massa de pressa, que se't pot glaçar el riure.

Atenció a la jugada, que ens pot ploure altra vegada.

Aquell que anava d'ocre, ara va de groc.

Canvia poc.

Aquella papallona, ara borinot.

No surt del pot.

Aquell que tant resava, ara va per sant.

Patim, patam.

aquell obrer del plom, ara plom i goma.

De broma a broma.

Aquell que dreta i dret, ara dret i dreta.

Turet, tureta.

Aquell que aconsellava, ara ja fot crits.

Estats Units.

Aquell de la mà dura, ara "dura-cràcia".

Ves quina gràcia.

Aquell de tisoreta, ara punyalet.

És més finet.

Aquell del no dialeg, ara parla amb tots.

El joc del bord.

Aquells del: hem guanyat. Ara no hem perdut.

L'arroç eixut.

Aquells volen ser ells, ara, abans, després.

Au! Corre. Ves!

Ah!

I aquell que no vivia, ara encara menys.

I els "borlis" plens.

No rigues massa de pressa, que se't pot glaçar el riure.

Atenció a la jugada, que ens pot ploure altra vegada.

Una de por:

I en la tenebra

sola i perduda

entre perills

i tecnocràcia

camina esvelta

plena de gràcia

una donzella:

La Democràcia.

Què serà d'ella?

Com podrà vèncer

tants de paranys?

Tan mal oratge?

La ruptura democràtica, opció defensada per molts antifranquistes, havia estat del tot bandejada gràcies als pactes i repactes, a l'arribada de Tarradellas i el govern d'Adolfo Suárez.

I llavors fou l'hora dels Estatuts d'Autonomia. Aquest havia estat un moment esperat i es pensava que amb aquesta etapa de normalitat (el reconeixement del català, i unes institucions i instruments de difusió de masses propis) arribaria l'equiparació de la Nova Cançó amb la resta de cançons europees.

Però el problema era més complex.

De sobte, s'havia de fer net amb tot allò que recordava la dictadura. El pacte de silenci va signar la defunció de la Nova Cançó.

I va començar el desprestigi polític i mediàtic, sense massa arguments, que va anar acabant amb totes les esperances que els intèrprets havien posat en aquesta que alguns en deien "democràcia" i altres "transició política".

Alguns diuen que la Nova Cançó va morir per inanició. Però la veritat és que aquell entramat cívic que s'havia anat teixint al marge d'unes institucions i d'uns *mass media* hostils es va veure engolit per les noves institucions democràtiques.

Molts dels capdavaners d'aquella xarxa cultural popular ara havien esdevingut assessors, alcaldes, regidors o tècnics d'ajuntament.

I la consigna ja se sap quina era: La Nova Cançó, mentre es mantingués fidel al seus orígens i amb voluntat de denúncia i rebel·lia per aconseguir una vertadera democràcia, molestava.

L'entramat associatiu i cultural desmembrat o inserit a les institucions feia molt difícil la supervivència de la Nova Cançó. Alguns van optar per abandonar la Cançó protesta i es van resituar amb cançó comercial, tot i que el seu nom anava massa lligat a l'època anterior i el boicot va seguir existint. Aquest fet els va permetre sobreviure de forma minoritària.

L'Ovidi tossut i coherent fins a la mort, es defensava dient que la millor resposta era un bon treball. I així és com va editar els seus tres últims discs: *Bon vent i barca nova* (1978), *Ovidi Montllor diu Coral Romput* (1979) disc doble gravat contra la voluntat de la discogràfica i en què musica el llibre d'Estellés i el 4-02-42 (1980).

En el *Bon vent i barca nova* hi trobem cançons com *La Cançó del Cansat* que dedica a Joan Fuster, *Autocrítica i Crítica* o *Bon vent i barca nova*. Un disc que torna a deixar ben clars quins són els seus principis.

La cançó del cansat:

Em va tocar tocant Mediterrani.

Per barret Pirineus, i una llesqueta.

Per sabata Oriola d'estranguis.

I per cor duc a Alcoi, la terreta.

Per senyera, senyors, quatre barres.

Per idioma, i senyores, català.

Per condició, senyors, sense terres.

Per idea, i senyores, esquerrà.

Queda clara, per tant, per a tothom,

la meua carta de naturalesa.

No és miracle, ni és un mal son;

m'ha tocat, i és la meua feblesa.

Quede clar, també, que són covards,

tots els qui obliden les arrels.

Seran branca d'empelt en altres prats.

I en la mort, rellogats dels estels.

És ben trist encara avui parlar,

i posar al seu lloc una història.

*Fins ací ens heu fet arribar.
De tan grossa raó, naix la glòria.*

*I torne a repetir: sóc alcoià.
Tinc senyera on blau no hi ha.
Dic ben alt que parle català.
i ho faig a la manera de València.*

Autocrítica i crítica:

*Tancat a casa la major part del temps,
no sóc amant de llepar. No tinc déus,
ni pensament de trobar-me en tal cas.
Jo sóc qui sóc. Si vols veure'm, em veus.
El meu treball el demostre com puc.
I tant com puc, em done tot a ell.
Millor, pitjor... El judici ja és vostre.
I amb l'ofici, arribaré a ser vell.
Llavors veure'm quina retribució
em tocarà en tant que jubilat.
Si dic això, és perquè com he dit,
no sóc amant de llepar un sol dit.
Jo sé que vaig amb les meues cançons
saltant històries, saltant situacions.
Ara dic groc, i després passe al verd.
Sé que és difícil seguir-me l'explicat.
Per tant, pèr tots, emvaig a presentar:
Jo ací explique a la meua manera
uns fets, un temps, una estima, una idea.
Jo sóc l'artista. El cantant. El pallasso.
Per a uns pollet. Per a altres una fera.
Com bé veureu, no arribe a l'u setanta.
Si com he dit al bell començament
sóc dels qui resta a casa el major temps,
no és per boig, ni per sentir-me estrany.
És pel dubte. I dubte molt companys:
Quina és la porta que s'obre sense pany?
Quantes persones et reben sense engany?*

Quants parlen d'ells dient que de tu parlen?
Quants m'estaran posant en dubte ara?
Doncs repeteixo: Jo parle del meu temps.
Estime el viure d'un cop ja, per a tothom.
Tinc un partit i una ideologia.
Dic el que dic sense cap covardia.
Però també sé el preu de tot això:
Mes tard o d'hora, m'arribarà sentència.
Car no interessa qui no llepa amb paciència.
M'aïllaran, dient que m'he aïllat.
Diran o diuen, que ja sóc acabat.
No pense pas donar-me per guanyat.
Mentrestant jo, no m'empasse la porga,
D'aquells qui creuen que tot està tan clar.
Respecte això amb tot el meu respecte.
Admire artistes, admire comedians.
Però jo sóc jo. I no em puc deslligar.
De mi mateix poc més puc explicar
Jo sóc l'artista, el cantant, el pallasso.
Sóc l'artista. EL CANTANT. EL PALLASSO!

I el 1980 presentava el seu darrer treball: 4-02-42 (la data del seu naixement).

És un disc de maduresa, potser menys transparent i de ben segur fet amb voluntat de fer emmudir aquelles veus que qüestionaven la qualitat dels membres de la Nova Cançó.

Hi trobem cançons com *La baralla de la vida i jo*, una cançó punyent que transmet tota impotència que sentia al veure la realitat del país i que la plasma amb forma de conversa amb el seu pare. *Un home reparteix*, on segueix amb la seva ploma tallant, o *Culminació*, cançó que parla obertament de la Cultura del país.

L'Ovidi seguia cantant, però cada vegada de forma més precària. Amb el circuit associatiu desmantellat i el buit de les administracions, era conscient que no podia demanar gaires diners pels concerts ("a ells també els hi costa programarlos, deia).

Per altra banda, cada vegada prenién més força els grups comercials. Aquells que en nom del Rock o la salsa havien deixat de banda les reivindicacions polítiques i es dedicaven a parlar d'al·lucinògens o d'amor.

En un país normal, i normalitzat, aquest fet no deixaria de ser un complement de l'altre. Però, aquí, es distava molt de ser un país plenament lliure.

I aquest fet va anar-se emfatitzant a mesura que passaven els anys. Arribaven grups espanyols amb lletres enganxoses i poc elaborades. S'estenia la creença que el català feia provincià, la cançó protesta sonava fantasmagòrica i avorrida i en nom de la modernitat s'abandonava el compromís polític.

Les renúncies semblaven la neuca d'uns pocs, Raimon refusava la Creu de Sant Jordi el 1982 i l'Ovidi no aconseguia posar-se en contacte amb ningú de la seva discogràfica perquè l'hi edités un nou disc.

Amb l'arribada de la Corporació catalana de Radio i Televisió van acabar d'enfonsar-se les esperances d'aquells pocs sobrevivents de la Cançó que pensaven que aquest mitjà de masses serviria per retornar-los al lloc que es mereixien, que s'havien treballat. Però aviat es va veure que els prejudicis eren molts, i que amb l'excusa del cosmopolitisme (molt freqüent, per altra banda, al llarg de la història de la cultura catalana) es deixaven de banda certes expressions artístiques nacionals (i, entre elles, la Nova Cançó, és clar.)

Arribats en aquest punt, queda poc a dir. L'Ovidi es va dedicar a treballar al teatre i el cinema (com havia anat fent al llarg de tota la vida, bàsicament per a poder mantenir-se econòmicament) i va seguir escrivint i repensant recitals i projectes que poques vegades van veure la llum.

Només destacar el recital dedicat a Blai Bonet (un altre poeta que ha hagut de suportar l'autoodi i l'oblit d'unes culturetes endogàmiques i covardes) i el concert a la Plaça Gaudí de Barcelona 1986 que va reunir 60000 persones. En què hi van actuar Lluís Llach, Maria del Mar Bonet i Ovidi Montllor.

I van passar els anys i un dia de 1994, en ple auge del rock català i amb l'entrada de Ramón Muntaner a Resson, va tornar l'esperança.

L'Ovidi mai no havia deixat de compondre cançons i el 27 de maig va tornar per la porta gran al Teatre Lliure i recitant a Segarra.

Semblava que tornava a aparèixer la possibilitat de publicar del disc, de fet ja tenia les cançons i la música fetes, però la veu se li apagava...Tanmateix, així finalitza un capítol de la seva biografia⁴:

*Val més eixir a cantar
Havent-te pres tres conyac,
I cantar amb tota l'ànima,
Que cantar tota la vida
Cuidant-te la teua veu,
I al remat ser pixafreda.*

3.3 Algunes consideracions

---

⁴ Cadenas Alabèrnia, Núria: L'Ovidi. 3 i 4 edicions. 2002 València

A partir de 1985, tot i que la Nova Cançó havia estat un fenomen de masses, els seus graus de popularitat van caure en picat.

Només van aconseguir sobreviure en aquella nova realitat (les exigències polítiques i del mercat) els autors més consagrats o aquells qui van realitzar un gir comercial en la seva obra. Noms com Raimon, Serrat (que ja no era considerat membre de la Nova Cançó), Pau Riba o Jaume Sisa.

Un moviment vinculat a la resistència política ja no interessava en aquella nova etapa de renúncies i pactes.

Primerament, els cantants van ser utilitzats per la maquinària dels partits per intentar guanyar vots. Però quan aquests van estar assentats al sistema i amb les cotes de poder definides, van notar com el pes de la crítica i la coherència els destorbava.

Va ser llavors, quan va iniciar-se la marginació progressiva de la Nova Cançó i per extensió, dels seus màxims representants.

Així doncs, i a partir dels anys 80, cada vegada es va fent més difícil parlar de Nova Cançó (moviment que ja des del seu origen es presenta poc cohesionat). Els seus màxims representants comencen a actuar cada un per la seva banda alhora que la indústria cultural catalana adopta el bilingüisme com un fet natural.

És cert que va néixer La Crida amb la seva campanya del *Som una nació* (que va iniciar-se el 1981 amb una actuació de Marina Rossell, Llach, La Trinca i Al Tall davant de 90000 persones) però com més passaven els anys, i més s'evidenciava la farsa que havia significat aquella transició i els posteriors pactes i estatuts, més molestava la remor de la Nova Cançó. Recordem que ells havien cantat a l'esperança i al compromís.

La Crida, com ha passat amb molts moviments populars, va acabar sent absorbida pels partits polítics del sistema més propers a la seves bases ideològiques i d'aquesta manera va anar desapareixent.

Per altra banda, a la mateixa època i al marge de la Crida, feia temps que s'estava germinant l'embrió del que posteriorment hem conegut com l'Esquerra Independentista.

4. La cançó compromesa avui

4.1 Els Orígens

Un cop silenciada i marginada la Nova Cançó va venir el que s'ha conegut com la travessa del desert i que va ser trencada pel que es va anomenar: l'Alternativa moderna a la Cançó.

Bandes de pop rock que cantaven sobre els seus problemes de joventut en llengua catalana.

Com ja hem dit, el català no feia modern, així que hi havia poques sales que s'atreuissin a programar aquests grups.

Alguns referents d'aquesta època són: Doble doble, Grec, N'gai n'gai o la Madam.

Aquestes bandes havien esdevingut el relleu generacional dels membres de la Nova Cançó, però van aconseguir poc més que ésser punxats per alguna emissora de ràdio. L'ajuda institucional, evidentment, va ser nul·la.

I llavors arribà l'explosió del Rock Català.

El 1987 va ser l'any en què van emergir els quatre grans del Sant Jordi: Sopa de Cabra, els Pets, Sau i Sangtraït.

El rock català havia sorgit, novament, com un moviment pels i des dels sectors populars sense cap tipus d'ajuda institucional ni mediàtica.

Però aquest moviment, tot i les negatives d'alguns grups a portar aquesta etiqueta, va néixer sota unes condicions molt diferents que les de la Nova Cançó.

Els no volien transformar res, ni practicar denúncia social. El seu únic desig era fer pop rock en català.

I sense complexes es van posar a imitar els seus referents internacionals.

No hem de perdre de vista que en aquells anys ja s'havia començat a aplicar la normalització lingüística. Així que el moment històric va fer que connectessin amb un públic juvenil i adolescent que havia estat escolaritzat en català i que desitjava consumir música en la seva llengua.

Així doncs, aquest pot ser un més dels motius que va aconseguir convertir, en tan poc temps, el rock català en un gènere realment de masses.

Va ser llavors quan les institucions van adonar-se de la magnitud que havia assolit el rock català i van decidir implicar-s'hi.

Fins aleshores, aquest moviment s'havia desenvolupat al marge de les institucions i alguns grups no volien ésser utilitzats amb finalitats polítiques.

Així és com va arribar la polèmica del Sant Jordi, amb els Sopa de Cabra negant-se a sortir a la fotografia, degut a la promoció que el Govern de la Generalitat havia fet del finançament institucional d'aquell concert.

A l'esdevenir un gènere de masses consolidat, el rock català va veure com augmentaven els grups que s'inscrivien en aquella etiqueta i com els grups més destacats anaven convertint-se en uns vertaders ídols de masses.

Els detractors, al servei de l'estat espanyol, van atacar amb els mateixos arguments de sempre, com ja havien fet en els últims anys de la Nova Cançó: la manca de qualitat.

I n'hi afegien un de nou – que esdevenia acusació i prevenció alhora - estaven subvencionats per la Generalitat.

També van arribar les temptacions de la indústria cultural espanyola en nom del bilingüisme. I alguns s'hi van avenir i els altres no.

Els que van optar pel bilingüisme van passar a ser titllats de traïdors, mentre ells es defensaven al·legant que mai havien fet bandera de cap idea política.

La història es repetia. Novament, el sistema político-cultural espanyol definia el terreny de joc i evidenciava el seu domini respecte la petita i submissa indústria cultural catalana.

En aquest cas, però, és cert que havia estat el públic qui, afamat de referents musicals polititzats, havia fet bandera d'uns grups que senzillament s'havien limitat a cantar en català.

I si bé no podem negar que en algun moment de la nostra història aquest sol fet havia tingut una clara significació política, en aquells moments no era signe de cap mena de compromís transformador real.

Amb el temps, aquest estol de grups, però, va anar creixent i diversificant-se i va ser llavors quan va néixer la cançó protesta actual.

4.2 Els Referents

Amb l'auge del rock català era inevitable que, en algun moment o altre, un sector de la joventut catalana el comparés amb el rock radical basc.

Al País Basc un creixent moviment polític apostava de forma clara i contundent per la ruptura democràtica i amb ella volia fer avançar el seu país cap a la independència i el socialisme.

L'estructura era forta: organitzacions polítiques i juvenils, sindicats i tot un entramat associatiu i cultural creat al marge de les institucions autonòmiques i estatals que els permetien certa llibertat d'acció.

A banda de l'organització armada ETA que també perseguia els mateixos objectius tot i utilitzar uns altres mitjans.

Aquest moviment polític, conscient del caràcter popular i de masses que té la música, havia potenciat diferents grups que, amb una estètica moderna i radical, promovien i difonien els objectius que el conjunt de l'independentisme basc perseguia. Així van néixer grups com Barricada, La Polla Records o Kortatu.

Per tant, la diferència amb els Països Catalans era molt substancial.

Al nostre país, una bona part de l'independentisme havia donat suport a la Crida, els líders o caps visibles de la qual van acabar ingressant a Esquerra Republicana. Un partit polític que, tot i no definir-se com independentista, va tenir molt a veure amb la desarticulació d'aquest moviment polític independentista als Països Catalans.

El 1992, any de la definitiva consolidació del rock català, l'independentisme havia tingut temps de crear una organització armada i diferents organitzacions polítiques i juvenils que no van ser capaces de trobar la unitat d'acció i van acabar escindides, desarticulades i barallades.

ERC, aprofitant el moment històric, es va presentar com el que podria ser el referent independentista català i va acabar de desarticular un moviment ple de tensions i retrets.

Amb una operació que es va vendre com la fi de la lluita armada a Catalunya, ERC va aconseguir l'entrada al seu partit d'alguns militants de Terra Lliure, del PSAN i de l'MDT. D'aquesta manera, pràcticament desapareixia el moviment polític que es presentava com una opció de base, més independentista i d'esqueres, que ells.

Parlar d'aquest tema a fons donaria per un treball sencer. I, per altra banda, la meua voluntat només era reflexionar al voltant de per què a Catalunya va néixer un fenomen com el del rock català (políticament menys compromès) i a Euskalherria en canvi va aparèixer el rock radical basc.

En definitiva, la diferència rau en què allà hi havia un moviment polític radical estructurat. I aquí, amb tot el teixit associatiu i polític antifranquista a les institucions i els ajuntaments, les opcions més radicals havien estat silenciades i combatudes.

Per veure nous grups que fessin cançó protesta, va caldre que el que coneixem com a rock català madurés i de la seva diversificació i l'impuls de les noves generacions – fills de la democràcia – va néixer la cançó compromesa moderna.

Aparegueren Brams i Inadaptats. Casualment, dos grups que es donaren a conèixer molt lluny del bullici de la ciutat comtal:

Brams format per Sergi Velero, Jordi Castilla i Francesc Ribera (Titot) es presentava com a grup berguedà i van enregistrar la seva primera maqueta el maig de 1990.

Dos anys després, presentaren el seu primer disc, *Amb el rock a la faixa*, que va vendre 150000 còpies. Amb una barreja de rock i ska prioritzaven un missatge de denúncia.

Com més d'una vegada ha explicat el seu cantant i líder, Brams va néixer amb la voluntat de fer reflexionar a la gent i de queixar-se de la societat del moment alhora que volien que la gent ballés i s'ho passés bé en els seus concerts.

D'aquest primer disc caldria destacar la cançó que li dedicaren al llavors president de la Generalitat, Jordi Pujol, o la cançó antimilitarista *Espera'm assegut..*

Inadaptats, per altra banda, va néixer a Vilafranca del Penedès.

Molt influenciats pels grups del rock radical basc, els seus components no van dubtar en definir-se com: “*un grup de música polític i contrainformatiu que té per objectiu estendre la utopia als Països Catalans*”.

El 1991, va aparèixer la seva primera maqueta amb deu temes, alguns dels quals eren cantants en castellà (amb una clara influència del rock radical basc)

Cançons com *Bomba, bomba, Catalunya lliure* o *Qui avisa no és traïdor*, deixaven ben clares les seves intencions – prioritzar el contingut.

Així doncs, aviat es van convertir en el referent del públic més compromès i combatiu del nostre país.

Amb els anys, però, i sempre mostrant-se fidels als seus principis fundacionals van acabar prenent camins ben diferenciats.

Brams va tendir a anar disminuint la intensitat de la seva música, tot i no fer-ho en les lletres, i Inadaptats es va mostrar més fidel a la seva sonoritat punk.

Els dos però, i a mesura que el rock combatiu català anava consolidant-se, van anar deixant de banda les referències (fins i tot, a voltes polítiques) basques per centrar-se en la situació socio-política dels països catalans i en concret per difondre el marc ideològic del creixent moviment independentista.

Amb tot, Brams cada vegada intentava desvincular-se de forma més explícita dels seus referents bascos. En canvi Inadaptats han continuat, fins i tot després de la seva dissolució, reivindicant els presos polítics catalans (empresonats per col·laborar amb ETA) i s'han mostrat receptius i solidaris amb la causa basca.

I com si haguessin seguit camins absolutament paral·lels, Brams gravà el seu últim treball , *Energia*, el 2003. I Inadaptats va fer el mateix el 2004 amb el seu *Homenatge a Ovidi*.

4.3 Arriba la popularitat

Durant aquesta trajectòria de quinze o vint anys, el panorama musical català ha anat canviant molt .

Per un costat, la totalitat dels referents del rock català, a excepció de Els Pets, han desaparegut. Al seu lloc, hem vist aparèixer bandes com Antònia Font o, més recentment, una generació de grups que practiquen una sonoritat més pop encapçalats per Masoni, Mishima i Sanjosex.

Pel que fa al rock combatiu o compromès no ha parat de créixer. Tot i que les bandes més representatives s'han acomiadat, els seus protagonistes segueixen en actiu.

I per altra banda, el mercat alternatiu que s'ha creat ha permès l'aparició d'un gran nombre de grups que han portat la música compromesa a una gran diversitat de gèneres musicals.

Però anem en calma.

Paral·lelament a l'edició dels nous discos de Brams i Inadaptats s'anava engendrant un moviment polític-social juvenil al voltant d'unes sigles i d'una voluntat de transformació social i nacional.

Aquest entramat social es va anar creant al voltant de les organitzacions juvenils Maulets i CAJEI, Endavant (hereva de la PUA) i d'un seguit de casals i entitats que van anar apareixent arreu del territori català i que han acabat articulant un vertader circuit musical alternatiu.

És així com a finals dels 90 van néixer grups com:

- KOP que desenvolupà un tecno-combat o soroll combatiu. Els seu cantant, vinculat al moviment Okupa Barceloní, va ser empresonat per col·laborar amb ETA. Acomplerta la condemna, Juanra va sortir en llibertat l'any passat i actualment es troba vinculat al creixent moviment independentista. La seva esperada tornada als escenaris està anunciada per l'any vinent.
- Obrint Pas. Una banda que ha acabat convertint-se en el veritable grup de masses del rock compromès, des dels seus inicis va destacar per un so molt personal mesclant el rock intens de les guitarres amb el so tradicional de la dolçaina.

Però a banda d'aquests dos grups que volia destacar especialment, el final dels noranta i principis del 2000 van veure aparèixer altres grups com Dusminguet, Pomada i la Carrau (emmarcats en la revifalla del folk), i Mesclat (grup on es trobaren membres d'altres bandes com Titot (dels Brams) o Joan Reig (d'Els Pets) que també desprenia aires folks però amb una forta càrrega ideològica) .

I en aquests últims anys han aparegut Revolta21, Ràbia positiva, Answer o Igitai-a com a hereus del so més contundent i La Troba Kung-fú (projecte de Joan Garriga (ex-vocal de dusminguet)) que segueix explorant i experimentant els camins de la rumba.

La consolidació de les discografies *Propaganda pel Fet!* i *Bullanga* i un moviment independentista assentat arreu del territori català - de Fraga a Maó i de Salses a Guardamar - ha fet que arribés la professionalització en el sector i com a conseqüència, una gran varietat, i qualitat, de les propostes.

Així doncs hem vist aparèixer grups de hip-hop i de sound system: com At-versaris o Pirat's sound systema. I hem assistit a la revifalla de la cançó d'autor encapçalada per Feliu Ventura, Verdcel, Pau Alabajos i Cesk Freixas.

En definitiva, la música compromesa – com ja va passar als millors temps de la Nova Cançó – s'ha tornat a convertir en un moviment de masses. I així ho reflectia la revista Enderrock publicada el mes de juny de 2004: A la llista dels discs més venuts hi trobem *La Flama dels Obrint Pas* en segon lloc, *l'Homenatge a Ovidi d'Inadaptats* en quarta posició.

El tercer lloc l'ocupava Lluís Llach amb el disc *Poetes*.

4.4 L'Ovidi se'n va al Palau

Ja he explicat que el darrer disc d'Inadaptats va ser un homenatge a Ovidi Montllor. El grup volgué acomiadar-se del seu públic transmigrant-se en el cantant d'Alcoi, precisament un any abans de la commemoració del desè aniversari de la seva mort.

I és que l'Ovidi sempre ha esdevingut un referent per aquestes noves generacions compromeses amb el país. Fa uns quants anys, el moviment independentista gracienc va alliberar un espai i li va posar per nom Casal Popular Ovidi Montllor.

També és molt freqüent trobar referències a l'Ovidi en qualsevol centre social okupat, ateneu, casal o festa popular que organitzi l'esquerra independentista.

Aquest fet no ens ha d'estranyar, si entenem que aquest moviment polític segueix reivindicat la ruptura democràtica, la reunificació, la independència i el socialisme dels Països Catalans. Principis ideològics que Ovidi Montllor va subscriure fins abans de morir i que precisament el van apartar de l'escena pública del país. Per tant, l'Ovidi esdevé un exemple de coherència, compromís, esforç i lluita. Alhora que les seves lletres – encara ara vigents - i la qualitat de les seves obres han sabut connectar amb un públic jove i mancat de referents musicals polititzats.

En els seus orígens, la cançó compromesa moderna va buscar com a referència les bandes del rock radical basc, en la seva maduresa ha retornat a la Nova Cançó i als grans poetes Nacionals.

No hi ha grup dels que abans he citat que no hagi cantat alguna vegada una cançó de l'Ovidi. I això es va poder evidenciar en tota la seva magnitud el 2005.

Centenars d'homenatges en places de poble, Ateneus populars, casals i petits teatres van demostrar fins a quin punt n'era important l'Ovidi per aquest moviment.

Tota una xarxa creada al marge del sistema, mobilitzant-se per retre el més sentit dels homenatges al més popular dels cantants de la Nova Cançó – i aquí, la paraula popular pretén representar al poble.

Aquest fet, contrastava amb el silenci de les institucions. Les del principat mostraren la seva indiferència més salvatge, les del País Valencià foren menys subtils:

Ens han dit que deu anys són massa poc temps per retre-li un homenatge. Jo des d'aquí els hi dic: Miserables! Digué una Isabel Clara-Simó emocionada enmig d'un Palau de la Música ple a vessar.

Estem al 2006. L'Ovidi retornava al Palau de la Música Catalana 31 anys després.

Ningú no volia faltar-hi, és clar: L'Alfred Luchetti, l'Oleguer Presas, la Isabel Clara-Simó, el Pep Riera, la Gabriela Serra i com no, el seu amic Toni Miró.

Pel que fa als músics, tres quarts del mateix: L'incansable Toti Soler, El Toni Xucla, el Titot, els Inadaptats (La Fera Ferotge), el Miquel Gil, Al Tall, Obrint Pas, Verdcel, Feliu Ventura... i una trentena de músics més.

I durant les hores que durà el concert, hi hagué temps per cantar, per reivindicar, per emocionar-se, per denunciar, per cridar, per plorar... en definitiva, per recordar a l'Ovidi.

Per acabar aquest apartat, res millor que el text que inaugura l'esplèndid doble cd ⁵que deixa constància d'aquella meravella de dia al Palau:

SI MAI DE TU...

El 15 de maig del 2006 va ser només un dia més, i encara, de la dolça i justa revenja de la memòria. Tal vegada perquè com deia el poeta el febles de veritat mai es rendeixen. Mai dels mais. Com tu, Ovidi. Exactament com tu. Nosaltres, nascuts sota la democràcia de l'amnèsia, vam descobrir – vés d'on veníem i on ens malficaven a través de la Teresa i les garrotades i els manars. I els nou amos i els banyetes i els desesperats de sempre que sempre perdem. Ja ho veus, descobrir-te i retrobar-te ha estat trobar-nos. A nosaltres mateixes i en la cruïlla de la dignitat rebel. Contra el silenci, l'oblit i la mentida. I per això celebrem cada dia la festa grossa de tenir-te. Sobretot perquè et necessitem més que mai en aquesta lluita –dificil- per la coherència. Ets l'amenaça del bon exemple: i els de dalt no ho suporten. Per nosaltres, amb tanta gent que t'estima i no t'oblida, va ser un particular dia que durarà anys. El dia que tornaves de les teves vacances. I per no marxar mai més. Perquè va com va i perquè encara dura la vida dura. I sobretot, perquè va per tu. I pels i les que seguim la teua estela solidaria, intentant robar-li a la nit somnis i utopies. Perquè amb tu, afortunadament, sempre ens queda tota la revolució per davant. I això va força bé saber-ho. T'estimem Ovidi. Com mai, que és exactament com sempre.

Assemblea Ateneu la Torna i Propaganda pel Fet!

5. Conclusions

El que va néixer com un anhel idealista - popularitzar la llengua catalana, en un moment en que era reprimida i menystinguda – va acabar esdevenint un referent de la cultura de masses anomenat la Nova Cançó.

---

⁵ L'Ovidi se'n va al Palau. Homenatge a Ovidi Montllor. Propanga pel fet! Barcelona 2007

Aquest moviment artístic-cultural – des dels inicis poc homogeni - va anar creixent i consolidant-se alhora que començava a patir les primeres crisis internes.

El debat sobre el bilingüisme i la professionalització va servir per clarificar les postures en el sí de la Nova Cançó.

Uns quants membres destacats, entre ells Serrat, van decidir integrar-se al sistema mediàtic-comercial espanyol i renunciar als principis originaris del moviment, tot acceptant el bilingüisme.

Per altra banda, el gruix dels cantants restants, encapçalats per Raimon, Pi de la Serra i Ovidi Montllor, van creure necessària una vinculació amb les entitats cíviques que lluitaven per la recuperació de les llibertats democràtiques.

D'aquesta manera, la Nova Cançó, a banda la defensa de la llengua i la cultura catalanes, adoptava certa càrrega ideològica.

Aquest moviment cultural de resistència va prendre un paper destacat en la lluita antifranquista al nostre país. Però arribada la democràcia, i amb ella les concessions, els pactes i els estatuts a la baixa, aquest conglomerat de cantants crítics va començar a resultar molest.

Desarticulades les xarxes cíviques i el circuit alternatiu que s'havien anat creat al marge del sistema socio-polític dominant espanyol, els i les cantants de la Nova Cançó van entrar en una situació de vertadera precarietat.

Un cop els partits polítics van prendre posicions i va assentar-se en la nova realitat – i amb ells alguns dels organitzadors i figures destacades de les antigues entitats cíviques i culturals -, van decidir que la Nova Cançó ja no tenia raó de ser i que havia de desaparèixer.

Així doncs, les noves institucions catalanes i els seus sistemes de difusió i expressió, lluny de servir per potenciar i consolidar aquell moviment que s'havia anat teixint anys enrere, van assumir una funció liquidacionista respecte la Nova Cançó.

Llavors la música catalana, com un mitjà de comunicació de masses, comença una travessa del desert que finalitzarà amb l'aparició del Rock Català.

I la història torna a repetir-se. Uns inicis al marge del sistema cultural dominant (recordem que en aquells moments la modernitat era sinònim de cançó despoltitzada i en espanyol) i un cop va arribar l'èxit, els intents d'absorció per part del sistema socio-polític català i espanyol.

Per una banda, tornen a repetir-se els conflictes sobre el bilingüisme. I, per l'altra, la indústria musical acaba esdevenint totalment dependent de les institucions polítiques catalanes i espanyoles. Aquest fet, però, no influeix massa en els continguts, ja que en cap cas el rock català fou concebut com un instrument al servei de la transformació social.

El seu èxit i la comparació amb el rock radical basc fan que de mica en mica vagi apareixent un moviment nou: La cançó compromesa (o de denúncia) moderna.

Aquest moviment cultural neix molt lligat a un moviment polític creixent: l'Esquerra independentista. De fet, alguns dels membres més destacats de les avantguardes d'aquest moviment (Brams i Inadaptats) hi militen.

En els seus inicis, s'establirà cert mimetisme amb el rock radical basc, però anirà desenvolupant-se i consolidant-se; esdevenint, al 2008, el més important moviment musical de masses als Països Catalans.

També cal destacar que aquesta relació amb el moviment polític li permet que apareguin discogràfiques com *Propaganda pel fet* o *Bullanga* que seran de vital importància alhora que facilita el desenvolupament d'una xarxa d'afinitats que acabaran consolidant un circuit musical alternatiu.

Aquest fet és de vital importància, i és on rau la diferència amb els moviments anteriors.

Gràcies a la consolidació d'aquest circuit alternatiu, la Cançó Compromesa no ha de dependre del diner públic i de les pressions governamentals catalanes i espanyoles. D'aquesta manera pot seguir desenvolupant-se qualitativament, professionalitzant-se, sense haver de cedir a contrapartides o renúncies.

Aquest fet, fa que la consolidació només depengui de condicions qualitatives i genera la irrupció de nous gèneres musicals com el Hip-hop, el tecno o la rumba alhora que mira cap al passat i recupera la Cançó d'autor i el folk.

I és en aquesta mirada cap al passat, cap a la Nova Cançó i els poetes, que apareix la reivindicació d'Ovidi Montllor com a exemple de compromís, coherència, treball i lluita. Ell encarna els punts ideològics bàsics d'aquest moviment polític: L'inconformisme, la ruptura, la independència i el socialisme.

Per tant, allò que garanteix que la Cançó Compromesa persisteixi i es consolidi és l'existència d'un moviment sociopolític al seu voltant que li garanteixi un mercat i unes mínimes infraestructures bàsiques. Això li permetrà expressar-se lliurement i sense renúncies, per acabar esdevenint, si la conjuntura històrica ho permet – com ha acabat passant - en un moviment cultural de masses.

En el cas de la Nova Cançó, quan el teixit associatiu que la sostenia va integrar-se al sistema, els cantants van passar a dependre exclusivament dels sistemes de difusió oficial. I aquests van anar marcant-li el desenvolupament i la fi.

Una cosa semblant va passar amb el rock català. Amb els grups integrats als sistemes culturals de difusió oficial, aquests podien determinar quins grups havien de convertir-se amb els més coneguts i quins havien de desaparèixer perquè no eren rendibles o no seguien els cànons que volien imposar en cada moment.

La cançó protesta (o *música del rotllo* com és coneguda col·loquialment) al néixer i consolidar-se al marge d'aquestes estructures, ha sabut desenvolupar els seus propis canals de creació i difusió.

Aquest fet només ha estat possible gràcies al moviment polític al que aquesta cançó es troba íntimament lligat (molts cantants i músics en són militants actius).

Per tant, amb un grau de politització més elevat que els grups del Rock Català i amb unes infraestructures i mitjans de difusió més importants que els dels darrers anys de la Nova Cançó penso que en aquests moments podem garantir-ne la pervivència.

Només una crisi interna dins el moviment polític o un abandonament dels criteris ideològics per part dels màxims representants d'aquesta Cançó protesta moderna farien trontollar el futur que se li pronostica.

6. Epíleg en forma d'entrevistes

En els inicis d'aquest projecte, quan començava a plantejar-me les hipòtesis, vaig creure convenient realitzar unes quantes entrevistes breus a alguns dels més destacats representants d'aquesta nova generació de cantants compromesos.

L'objectiu era deixar plasmat per escrit la influència que havia tingut l'Ovidi en el seu pensament i la seva obra. I d'aquesta manera demostrar algunes de les afirmacions que he anat realitzant al llarg de la meva exposició.

Aquestes foren les seves paraules:

1. Francesc Ribera (Titot). Ex cantant de Brams i membre d'Ara mateix, Dijous Paella i Mesclat.

1- Ja fa 13 anys que l'Ovidi Montllor va morir. Què significa per tu, aquest nom?

Per a mi s'ha convertit en un referent de comunicació des d'una òptica política molt propera a la meva. N'he après coses i l'he reivindicat com a símbol de l'artista incorrupte i ferm en els seus ideals. És una figura molt vàlida per a demostrar que no tothom té preu.

2- Com creus t'ha influenciat la seva obra?

L'Ovidi un cop havia aconseguit la complicitat empàtica amb l'espectador, el colpejava. A nivell artístic, era una estratègia prou interessant.

3- El 2005 i el 2006 van ser anys plens d'homenatges però sempre des de fora les institucions. Quines penses que en poden ser les causes?

Sempre he pensat que és molt més valuós un homenatge popular que no pas un d'institucional. Els homenatges institucionals gairebé mai no busquen la dignificació de l'homenatjat sinó capitalitzar i xuclar les virtuts de l'homenatjat.

4-Què en queda de les seves cançons (i reivindicacions) avui?

Jo crec que la feina que s'ha fet des de casals i col·lectius (bàsicament de l'entorn de l'Esquerra Independentista) ha popularitzat de manera sorprenent l'obra i la figura de l'Ovidi entre molta gent que, potser per qüestions d'edat, mai no n'havien sentit a parlar.

5- Com veus l'escena musical catalana actual? Penses que l'Ovidi hi ha influït d'alguna manera?

Jo crec que sí. I molt. Fins el punt que per a molts grups consideraven un element de distinció i modernitat versionar alguna cançó de l'Ovidi. I això és fantàstic. És difícilíssim aconseguir una cosa així. La meva valoració de la recuperació de l'Ovidi, per tant, no pot ser més positiva.

2. Cesk Freixas. Cantautor

1- Ja fa 13 anys que l'Ovidi Montllor va morir. Què significa per tu, aquest nom?

L'Ovidi és perseverança, passió, il·lusió. Treball, dignitat. L'Ovidi era un obrer de la cultura.

2- Com creus t'ha influenciat la seva obra?

Vaig començar aquest projecte de cançó escoltant els discos dels cantautors que corrien per casa. Havia llegit alguna cosa de l'Ovidi, però mai hi havia parat atenció. Quan vaig començar a compondre les primeres cançons vaig conèixer "La samarreta" i "Sageta de foc", dos temes del cantautor alcoià que em van sorprendre, sobretot "La samarreta". A partir d'aquí vaig començar a investigar la seva obra, a llegir-ne les lletres i intentar analitzar-les. Sobretot, penso que l'Ovidi m'ha aportat aquesta visió crítica i romàntica de veure el món i les coses.

3- El 2005 i el 2006 van ser anys plens d'homenatges però sempre des de fora les institucions. Quines penses que en poden ser les causes?

A l'administració li interessa quedar bé amb tothom. Això no és cap secret; avui no ets ningú, i demà et fem heroi. La hipocresia dels actes d'homenatge va ser molt descarada. A l'Ovidi se'l va apartar i marginalitzar de l'escena musical, deixant-lo a l'estacada i sense possibilitats de desenvolupar-se com a artista. Les institucions, de tot això, en tenen tota la culpa. Però quan arriba el moment dels homenatges tothom ha de córrer per fer bona cara; aparentar que el govern treballa pel país. I ja fa masses anys que es fa país a cop d'homenatge. Ho trobo lamentable; senzillament innecessari.

4-Què en queda de les seves cançons (i reivindicacions) avui?

El que explicava l'Ovidi fa vint i trenta anys, avui encara és vigent. Només cal agafar qualsevol lletra i adonar-se'n; problemes d'habitatge, les relacions i l'individualisme, la necessitat de la lluita com a eina de canvi social, la reivindicació de l'amor... En queda el discurs, el posat amable i tendre damunt l'escenari. I el record, la memòria; una guerra contra l'oblit. Dignitat cultural.

5- Com veus l'escena musical catalana actual? Penses que l'Ovidi hi ha influït d'alguna manera?

Crec que la música en català passa per un bon moment de salut. Hi ha moltes propostes que surten de molts indrets del país, i hi ha una xarxa mínimament estable que ens permet connectar-nos amb zones que, fa cinc o deu anys, quedaven relativament lluny. Avui en dia és possible anar a actuar en català a Alacant, o a Perpinyà, per exemple. Els moviments socials han treballat molt aquest concepte de país, com un ens global. I és fruit de la feina de molts anys; una estructuració cultural com la que tenim ara és difícil de trencar, però també fàcil de conservar i d'ampliar. El problema de les discogràfiques, i la crisi del sector multinacional musical, pot afectar el desenvolupament dels projectes, però hem de tenir en compte que els Països Catalans, segons dades de la revista Enderrock, és el país amb l'índex d'autoedicions més elevat del món. Sabem treballar al marge del mercat, i hi ha públic que absorbeix les possibilitats infinites d'Internet. D'altra banda, hi ha un col·lectiu força gran de música compromesa, que arrossega un públic ampli i que, en gran mesura, és present arreu del territori. No sé si l'Ovidi hi ha influït, però el cert és que hi ha molta gent que el coneix o n'ha sentit a parlar. I això és un motiu més per recuperar el seu llegat cultural; compartim-lo i difonem-lo.

3. Pau Alabajos. Cantautor

1- Ja fa 13 anys que l'Ovidi Montllor va morir. Què significa per tu, aquest nom?

Ovidi Montllor és un personatge cabdal en la història recent del País Valencià, en particular, i dels Països Catalans, en general. Un artista de cap a peus, el més complet de tots els cantautors de la transició, per al meu gust: combinava un domini excel·lent de la llengua, l'expressió corporal i un compromís innegociable amb la llibertat i els principis

democràtics. L'actitud que mostrava damunt de l'escenari defineix l'Ovidi com un artista a prova de modes i convencionalismes, amb cançons vigents 13 anys després de les seues "vacances".

2- Com creus t'ha influenciat la seva obra?

És innegable que l'Ovidi deixa empremta. Cada vegada que escolte "Coral romput" em vénen ganes d'omplir fulles i fulles de sensacions, d'emocions que em produeixen aquelles paraules exorcisades a través de la veu de l'alcoià. Les conviccions socials i polítiques que podem trobar en les cançons de l'Ovidi són un mapamundi d'utopies de proximitat. L'Ovidi entenia la música com un vehicle de lliure expressió, servia tant per denunciar els aspectes més bruts de la claveguera humana, com per cantar la joia d'estar viu en un món que es construeix pedra a pedra. Per a mi és una autèntica font d'inspiració, sempre té oberta una finestra a l'esperança, a pesar de viure alguns dels moments més foscos de la nostra història.

3- El 2005 i el 2006 van ser anys plens d'homenatges però sempre des de fora les institucions. Quines penses que en poden ser les causes?

L'Ovidi no rendia comptes a ningú. Ni d'esquerres ni de dretes ni de centre. No era la titella de ningú, i això té les seues contrapartides, va haver de pagar el preu de la dissidència, de la seua profunda heterodòxia. Després de mort, les seues cançons tenen encara una vigència corprenedora. Els polítics que el van silenciar durant els anys vuitanta saben que l'ombra de l'Ovidi és allargada i que aquelles paraules esmolades encara els poden traure els colors. Trinidad Miró, actual consellera de cultura de la Generalitat Valenciana i alcoiana de naixement, opinà en el seu dia que deu anys no eren suficients per retre homenatge al cantautor. Senzillament, lamentable i, al mateix temps, ben il·lustratiu! Ovidi encara és una mosca collonera, que "molesta" als polítics "com Déu mana"...

4- Què en queda de les seves cançons (i reivindicacions) avui?

L'Ovidi és una font d'inspiració inqüestionable per a la nova fornada de cantautors i cantautores dels Països Catalans. I no només afecta aquest gènere: fins i tot un grup de punk com Inadaptats ha fet versions de l'artista alcoià. Miquel Gil n'ha versionat la seua cançó més emblemàtica en el seu darrer disc. Moltíssims músics, que estan cantant i escrivint avui, fan referències explícites a l'Ovidi. La seua particular manera d'entendre el món ha calat profundament, i ningú que escolte els seus discos amb una miqueta de deteniment, no podrà romandre indiferent.

5- Com veus l'escena musical catalana actual? Penses que l'Ovidi hi ha influït d'alguna manera?

Em fa l'efecte que l'escena musical en català cada vegada és més saludable. Només cal fixar-nos en la projecció internacional dels nostres artistes més emblemàtics: Obrint Pas, Miquel Gil i l'Ham de Foc, que han realitzat nombroses actuacions fora de les nostres fronteres lingüístiques i estatals amb un gran èxit d'assistència i de crítica. Cada vegada n'hi ha més festivals, més públic, més producció discogràfica, més mitjans! La música en català està passant per un dels moments més dolços i, sense cap mena de dubte, la labor de l'Ovidi durant la transició va aplanar un camí que ara trepigem amb molta il·lusió les noves generacions de músics i cantants. Li estem ben agraïts a l'Ovidi i a tots aquells artistes que van enfrontar-se als prejudicis i a les represàlies amb tot el coratge que exigeix un moment tan fosc de la nostra democràcia.

4. Alfons Olmo. Cantant de Verdcel

1- Ja fa 13 anys que l'Ovidi Montllor va morir. Què significa per tu, aquest nom?

La cançó articulada, orgànica (depassant passivitat i engarrotament), va saber donar-li tota la vida escaient per arribar a la gent, per aprofundir en tots els valors, continguts i detalls que pot brindar-nos aquest mode d'expressió. I a més a més amb una coherència i generositat, amb unes ganes de fer un món més just, un país, el nostre, més digne, que pocs han sabut portar fins el final com ell.

2- Com creus t'ha influenciat la seva obra?

VerdCel venim del mateix poble, un temps després però hem viscut al mateix medi, amb uns trets molt característics. El paisatge i la influència sobre nosaltres és la mateixa... i alhora de treballar igualment ens basem en el nostre origen, quan fem el nostre primer treball, i sobretot en aquest segon que hem "tornat" per fer-ho tot des de i per l'Alcoià.

Ens ha influït directament la seua obra, i la seua forma d'entendre-la: cançó i acció completament lligades, un tàndem potent. En el cas d'Ovidi l'actitud, la concatenació d'accions sobre l'escenari i en la vida quotidiana, han fet de la seua carrera un trajecte compromès i coherent, alhora que amb una qualitat compositiva i interpretativa excel·lents com pocs. Per nosaltres és el referent.

3- El 2005 i el 2006 van ser anys plens d'homenatges però sempre des de fora les institucions. Quines penses que en poden ser les causes?

No deixa de ser un pas més en aquesta tendència que ja va tindre en vida d'estar marginat en gran part, donat que l'Ovidi va estar compromès amb la cançó, entesa per observar la realitat i fer-ne crítica, per redefinir-la i aportar millores, en moments fins i tot com la transició i passada aquesta: "aquell que anava d'ocre, ara va de groc, canvia poc". Ara sembla que molta gent ha connectat amb la seua obra, la seua figura i sobretot el que deia i com ho deia; al marge com deiem de les institucions. Potser l'Ovidi va ser un avançat del seu temps, sobretot de les institucions que va voler créixer, institucions que al cap i a la fi han sigut fins ara només residus reaccionaris dels temps viscuts.

4-Què en queda de les seves cançons (i reivindicacions) avui?

Ovidi connecta molt avui en dia, la seua obra, amb la gent jove. I això és pel seu missatge (avançat) i la seua forma d'entendre l'ofici. En definitiva ens arriba com una llum d'estel, amb uns sentiments i principis llunyans per a una societat desprietada com la nostra, però una llum constant que ara, als moments que vivim, gent jove ha sabut apreciar i amb ell i la seua obra en tenim una referència.

5- Com veus l'escena musical catalana actual? Penses que l'Ovidi hi ha influït d'alguna manera?

I tant que ha influït i molts l'hem portat denou a l'escenari o als discos. Pense que la seua obra ha transmutat en formes diferents, s'ha reinventat, en altres ocasions sols ha calgut fer-ne una repetició perquè n'era totalment vàlid i/o grups o solistes no els ha nascut recrear-se'n. En definitiva ha tornat a eixir de l'armari, està viva, roman orgànica com ho eren els seus directes, i ho fa d'una manera potent i moderna, perquè la matèria primera amb què comptem (per la seua generositat i càrrega utòpica) ho era.

Feliu Ventura. Cantautor i director artístic de l'Ovidi se'n va al Palau

1- Un concert on s'uneixen dues figures molt simbòliques, Ovidi Montllor i el Palau de la Música...

Sí, el final d'un viatge, l'homenatge als homenatges. Hem volgut recollir tota la història dels diversos actes de reconeixement a l'Ovidi arreu del país per vestir-los de llarg. L'escenari ideal era el Palau de la Música, on ell només havia pogut actuar una vegada i que volem reivindicar com a nostre. Un espai que ha servit per projectar la nostra cultura de la qual, evidentment, nosaltres en formem part.

Un reconeixement popular que sempre va acompanyat de crítiques a les institucions.

Jo vaig aprendre la paraula bandejar llegint sobre la vida de l'Ovidi. És el terme que defineix la seva carrera. Va ser un problema conjuntural a tota la cançó catalana de finals dels seixanta, principis dels setanta. Tota la gent que organitzava els concerts va entrar en política i es van oblidar fàcilment de tots ells. A banda, l'Ovidi era un sector crític, una veu molesta i amplificada que sempre estava per vigilar el poder, el tingués qui el tingués. Tot allò que portava la paraula "públic" al darrere se li va negar a l'Ovidi com se li neguen ara a tants cantants.

2- Ja fa tretze anys que va morir. què queda de les seves cançons més enllà dels seus acords?

La gent jove ha recuperat el seu treball, l'ha versionat i l'ha sentit com a seu. Queda tot d'ell per la senzilla raó que tan abans com ara, queda tot per fer. Ara ens fan pensar que tenim certa llibertat, però no és cert, no hi ha graus, aquesta es té o no es té. Moltes de les coses de què parla són, per desgràcia, molt actuals. L'explotació dels joves a la feina, la dificultat de viure al camp... són temes que cantà l'Ovidi a les seves cançons i que no s'han solucionat.

Hem de ser conscients que ell és una de les gran referències de la cançó europea ja que no només canta sinó que actua i recita. Això ho fan pocs i ell ho feia i bé, fet que hem de valorar com una de les nostres figures punteres a nivell musical.

3- Si veiem el panorama actual de la cançó reivindicativa, veiem com hi ha una generació de cantautors ha agafat el seu relleu, és el teu cas, el d'en Pau Alabajos, Cesk Freixas, Sergi Contrí... Fins a quin punt us ha influenciat l'Ovidi?

La cançó d'autor significa que cada un té la seva assignatura, no té pares ni fills. El que queda és que els cantautors no només influencien als cantautors, l'Ovidi ha influenciat a gent d'estils molt diversos. És evident que per nosaltres és una referència, però també per Inadaptats, que no fan cançó d'autor, per exemple.

Tot i això, és evident que Ovidi és molt més que una influència pels cantautors. Pensem que la cançó és alguna cosa més que música i paraula i si algú va entendre aquest punt va ser ell.

4- Que ha significat per tu ser el director artístic d'aquest homenatge d'homenatges?

Com moltes de les coses que m'han passat els dos últims anys, il·lusionants i estranyes al mateix temps.

Jo sempre recorde que la primera vegada que vaig escoltar l'Ovidi va ser a un concert a Xàtiva quan tenia cinc anys. Aquell dia vaig estar quiet i amb la boca oberta tot el que va durar el recital. Molts anys després vaig tornar a escoltar Ovidi i ha sigut una columna vertebral del meu treball i on m'he emmirallat moltes vegades. Sé que mai arribaré al nivell que ha arribat ell però a mi m'agrada pensar que n'he après moltes coses.

Què pensaria l'Ovidi Montllor de la situació actual del país?

Doncs segurament tindriem uns quants discos més de l'Ovidi parlant de tot això! Pense que la força del País Valencià és la força de l'Ovidi. Malgrat totes les coses que ens passen, apareixen persones i obres que trenquen les fronteres dels Països Catalans i tot va molt més enllà. Encara que ho tenim tot en contra amb tota la política que es fa contra nosaltres, sempre acabem sortint de les cendres. El País Valencià té uns polítics que no és mereix, la seua gent no és així... i algun dia la imatge del país anirà en consonància amb la seua gent.

7. Bibliografia i altres fonts d'informació

- **Vázquez Montalbán, M:** Antologia de la "Nova Cançó Catalana". Ediciones cultura popular. Barcelona, 1968.
- **Garcia-Soler, J:** La Nova Cançó. Edicions 62. Barcelona, 1976.
- **Garcia-Soler, J:** Crònica apasionada de la Nova Cançó. Flor de Vent. Barcelona, 1996
- **Cadenas Alabèrnia, Núria:** L'Ovidi. 3 i 4 edicions. 2002 València
- **Viñas, Carles:** Rock per la independència. Columna edicions. Barcelona, 2006

Enllaços consultats:

Arxiu Personal Ovidi Montllor: www.arxiuovidinfo/

Associació d'Escriptors en Llengua Catalana: <http://www.escriptors.cat/autors/montlloro/>

Col·lectiu Ovidi Montllor de Músics i cantants del País Valencià: www.musicaenvalencia.org/